

ДОНЧО ЦОНЧЕВ
ПРОТОКОЛ ЗА МЛАДИТЕ
ТАЛАНТИ

chitanka.info

Това беше отдавна.

— Всички имат органи — каза някой, както спокойно седяхме около масата.

В началото не обърнахме внимание на тази реплика, но тъй като никой не се обади след нея, тя остана да виси във въздуха подобно произнесена цена при търг.

— И аз си имам органи — каза друг след дълги размишления. Единствен той имаше ментовка, а останалите — кафета.

(В кафенето на писателите ментовката е най-евтината напитка; освен това сред ежедневния екип посетители най-малко са самите писатели, вероятно те пият кафето си на гара Подуяне или на други места, социално предназначени за тукашните редовни посетители, и всичко това е напълно нормално, като се има предвид великият, макар неписан закон за чуждото яйце, което винаги е по-голямо. А целите тези подробности съвсем не са без връзка с онуй, което следва по-нататък.)

— Не бе — каза първият, — аз ви говоря за печатните органи.

— Трибуна — каза трети и си поръча малка водка.

— Нещо като вестник или списание, това ли? — попитах аз.

(Най-възрастният в това околосмасие бях аз, комай и най-прочут, винаги ми е било по-удобно в компанията на по-млади, по-бедни и по-непрочути от мен — при обратното съчетание безпричинно се изпотявам и говоря много глупости, при това глупостите изговарям с глас, който натрапчиво кара околните сами да се покашлят вместо мен.)

— Да! — каза високо и внезапно сърдито — ментовкаджията. — Ние къде да печатаме? Нас все ни връщат отвсякъде!

— Кои нас? — попитах нежно и с много нагла грубост в подтекста.

— Нас, аутсайдерите.

Дойде още един и седна с пуфтене. Дойдоха още двама и си поръчаха ментовки.

— Защо да не предложим да се създаде едно списание за нас? Ясно е, че ще пишем, докато сме живи. Ясно е, че стихотворенията и разказите, които се печатат и се хвалят от критиката, с нищо не са по-добри от нашите. Така ли е?

Въпросът беше към мен. Тè ти сега по-прочутия, почесах се и се усмигнах неубедително.

— Кажи, кажи! Честно кажи!

— Така е — рекох.

— Дайте да си поискаме списание. Ще пробваме, пък читателите ще си кажат думата. Ще видите какво ще стане!

— Как да го кръстим?

— Аутсайдер. Списание „Аутсайдер“.

— Не е хубаво. Думата е чужда. Ние сме патриоти тука, до един.

— Графоман. Списание „Графоман“.

— Глупости! Ние сме талантиливи копелета, това е ясно!

— На кого е ясно? — попитах пак с нежен гласец.

— На нас! Това е достатъчно! А ти... О, ти, който неусетно направи Христовата възраст на земята!

Приятелят стана, прегърна ме и ме целуна. Вярно, че имах рожден ден. Тè ти сега по-богатия, почесах се отново и поръчах за всички.

(А момчетата наистина си бяха талантиливи, знаех ги всичките от години; неведнъж съм се питал, защо едни напредват яко в този занаят, а други със същата дарба, че и с по-големичка тъпчат геройски из рубриката „Първи стъпки“. Да не говорим за думата „пробивам“? Какво трябва да пробие човек — стена ли? Кой я гради и издига — тези, които са вече вътре ли? Защо им е стената — плячка ли делят, та да не припарят нови кандидати за нея?)

— Само сайдер — каза някой. — Просто списание „Сайдер“.

— Чудесно! — възкликнаха неколцина. — И евтиничко, и сладичко...

— И бая газирано.

След пет минути нямаше никой против. След още пет минути единодушно бях обявен за главен редактор на списанието и въобще за шеф на сайдерите. Те ти сега по-възрастен — почесах се с двете ръце просто където ми падна в момента. Докато се покашлям, възложено ми бе да искам основаване на Съюз на българските сайдери, или по-кратко — СБС. Поръчахме още по един ред, чуха се възгласи: „Да живеят сайдерите!“ Хората от съседните маси поглеждаха в недоумение към нас.

Хората така в недоумение погледнаха след два месеца и първия брой на списание „Сайдер“, но след още толкова време започнаха да се тълпят пред реповете за него. Тиражът набъбна страхотно. Дадоха ни цял етаж за редакцията, отпуснаха щатове. Не се учудвах на всичко това: ние, сайдерите, пишехме за собствените си проблеми и възжеления на неуспели, гледахме на нещата с очите на неуспели, чувствахме живота с душите си на неуспели — а читателите, народът, човечеството, кажете го, както щете, във всички епохи и по всички меридиани се състоят от деветдесет процента неуспели. Ей така нормално си растеше нашата популярност, гонеха ни от радиото и телевизията, хвалеха ни — докато един прекрасен ден съзрях името на моя пръв заместник в „Литературен фронт“.

— Какво си направил? — попитах го. — Забрави ли, че ние сме сайдери? Как тъй ще печаташ, където печатат...

— Насилиха ме... Просто... нямаше как да откажа.

Треперех. Казах му след десет минути да ми донесе молбата си за напускане. На първото общо събрание го изключихме завинаги от сайдерското движение изобщо.

Следващият бе отговорният секретар, който прочете свое стихотворение по радиото, след него излетяха от редакцията и от сайдерското движение трима завеждащи отдели.

Пет души останахме истински сайдери — работехме денонощно. Но двама попаднаха в списание „Септември“ с по три епиграми и почти същата седмица другите двама пропадаха пък в „Пламяк“, където се появиха с цели четиристишия.

Останах сам. Тъй сам издавах следващите броеве, писах, редактирах и рисувах, крепях си организма с ментовки, кафета и аспирини, казвах си: „Умри тук, но не се предавай!“

Бях щастлив. Горд бях. О, какви години!... Гледах на нещата с очите на човек, какъвто цял живот мечтаех да бъда. Какво повече можеш да искаш от себе си, боже?

И тъй, на върха на силата си и на радостта, че съществувам, както аз искам, в ръцете ми се озова „Литературен фронт“, където на първа страница се съобщаваше, че съм избран за член на Съюза на българските писатели. Стоях така и гледах това съобщение. Хората ме подритваха и ме ругаеха — бях в средата на оживено кръстовище.

Тръгнах полека към редакцията на „Сайдер“, отключих, пометох, написах си на крак молбата за освобождаване от длъжност, също и протокола за изключването ми от Съюза на сайдерите завинаги — седнах зад бюрото и със замах ги разписах и двете.

Излязох и оставих вратата отворена.

Двайсет години минаха оттогава кажи го.

Пак сме си в кафенето — старите приятели. Пак се разбираме. Пак пишем. Пак се шегуваме. Добре ни е, нормално е всичко.

И — странно — от масите на днешните сайдери никой не става да ни посочи с пръст и да извика в лицата ни:

— Изменници!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.